

Φορέας Υλοποίησης	: Dutch Training and Study Centre for the Judiciary (SSR, Netherlands) and Consiglio Superiore della Magistratura (CSM, Italy)
Τόπος Διεξαγωγής	: Κρακοβία
Ημερομηνία	: 14-15/3/2013
Τίτλος Σεμιναρίου	: Towards a European approach to judicial training on trafficking in human beings
Συμμετέχοντες	: Χαράλαμπος Μαυρίδης

Σχόλια

1)Γενικά:

Επρόκειτο για την τρίτη συνάντηση – σεμινάριο από μία σειρά τριών συναντήσεων – σεμιναρίων ίδιου περιεχομένου, που αποσκοπούσε σε επιμορφωτικού χαρακτήρα παρουσίαση των τελευταίων νομοθετικών και νομολογιακών εξελίξεων σε ευρωπαϊκό επίπεδο, σχετικά με το προαναφερθέν αντικείμενο, ακολουθούμενη από συζήτηση στρογγυλής τραπέζης.

Υπήρξε δε περαιτέρω παρουσία και συμμετοχή εκπροσώπων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EU – Anti Trafficking Coordinator), της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Eurojust, του ΟΑΣΕ (Special Representative and Coordinator for Combating Trafficking in Human Beings) καθώς και του Διεθνούς Ποινικού Δικαστηρίου για την πρώην Γιουγκοσλαβία.

2. Θεματολογία - Ζητήματα που παρουσιάστηκαν και αναλύθηκαν από τους συμμετέχοντες.

Η θεματολογία που συζητήθηκε ήταν:

1) Η Maria Grazia Giammarinago, εκπρόσωπος του ΟΑΣΕ, ανέφερε ότι ουσιαστικά υπάρχει ατιμωρησία, όσον αφορά το τράφικινγκ, το οποίο αντιμετωπίζεται σαν μία παράβαση κοινής ποινικής νομοθεσίας. Μόνο σε ακραίες τοποθετήσεις αντιμετωπίζεται σωστά δικαστικά, ενώ τα θύματά του, κατά κανόνα, αντιμετωπίζονται σαν εγκληματίες.

2) Ο Fabrizio Sarrica, αξιωματικός έρευνας του Γραφείου των Ηνωμένων Εθνών όσον αφορά τα ναρκωτικά και το έγκλημα, ανέφερε ότι περίπου 55.000 θύματα του τράφικινγκ διαπιστώθηκαν μεταξύ των ετών 2007 και 2010, ενώ κατά το ίδιο χρονικό διάστημα, διαπιστώθηκαν 50.000 θύτες. Υπάρχει κάλυψη κατά του τράφικινγκ σε 132 χώρες, ενώ δεν υπάρχει κάλυψη σχεδόν σε όλη την Αφρική (εκτός από την Αλγερία και την Αίγυπτο) και σε όλη τη Μέση Ανατολή (εκτός από τη Σαουδική Αραβία και τα Εμιράτα).

Τα αποτελέσματα του πορίσματος, σχετικά με το τράφικινγκ, όπως τα παρουσίασε ο ανωτέρω, έχουν ως εξής: α) Το τράφικινγκ είναι η ιστορία ανθρώπων, που εκμεταλλεύονται άλλους συνανθρώπους τους, β) είναι πιο διαδεδομένο σε γυναίκες, παιδιά, μετανάστες, γ) οι πράττοντες είναι συνήθως ενήλικες και ντόπιοι, δ) γενικά, τα θύματα μεταφέρονται στα πλαίσια του τράφικινγκ από σχετικά φτωχότερες σε πιο πλούσιες χώρες ή περιοχές, ε) το παιδικό τράφικινγκ αφορά ποσοστό 27% (17% κορίτσια και 10% αγόρια), στ) το ηλικιακό προφίλ των θυμάτων διαφέρει ανά τον κόσμο, ζ) στην Ευρώπη έχει διαπιστωθεί ότι η σεξουαλική εκμετάλλευση αποτελεί την πλειοψηφία υποθέσεων τράφικινγκ, η) η διαπίστωση του τράφικινγκ, όσον αφορά την αναγκαστική εργασία,

αυξήθηκε δραστικά κατά τα τελευταία χρόνια, θ) στην Αφρική έχει διαπιστωθεί ότι η παράνομη εργασία αποτελεί τη συντριπτική πλειοψηφία υποθέσεων τράφικινγκ, θ) θύματα από 136 διαφορετικές εθνικότητες εντοπίστηκαν σε 118 διαφορετικές χώρες μεταξύ 2007 – 2010, ι) ποσοστό 73% των θυμάτων έπεσαν θύματα εκμετάλλευσης σε ξένες χώρες, ια) γεωγραφική γειτνίαση και οικονομικές διαφορές είναι ικανές για να εξηγήσουν μεγάλο μέρος ροής τράφικινγκ. Εξαίρεση στην ανωτέρω περίπτωση αποτελεί η Μέση Ανατολή, όπου ποσοστό 70% των θυμάτων που εντοπίστηκαν εκεί είχε να κάνει με μακρινές χώρες, ιβ) στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη, το μερίδιο των παιδιών αυξήθηκε από 17% σε 19%, ιγ) πλειοψηφία στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη αποτελούν οι σεξουαλικές περιπτώσεις τράφικινγκ, αλλά, πλέον, στα 3 περιστατικά το ένα αφορά εργασία, ιδ) αυξήθηκαν οι υποθέσεις τράφικινγκ, που αφορούν επαιτεία, σε ποσοστό 2% και ιε) οι Βαλκάνιοι πηγαίνουν, κατά κανόνα, σε γειτονικές χώρες.

3) Η Barbara Salcher, επικεφαλής της καταγραφής τράφικινγκ, του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης (IOM), που ιδρύθηκε το έτος 1950, με 149 χώρες – μέλη το έτος 2013, ανέφερε ότι ο ανωτέρω οργανισμός έχει δαπανήσει το ποσό των 1,3 δισεκατομμυρίων δολαρίων το έτος 2011, για την προστασία των διεθνών μεταναστών, των οποίων ο αριθμός ανερχόταν σε 214.000.000 ανθρώπους παγκοσμίως ή σε ποσοστό 3,1% του διεθνούς πληθυσμού. Η παρεχόμενη προστασία από τον ανωτέρω οργανισμό στους διεθνείς μετανάστες, συνίσταται σε: α) καταφύγιο και κατάλυμα, β) ιατρική βοήθεια, γ) νομική βοήθεια και δ) εθελοντική επιστροφή και επαναπατρισμό. Όσον αφορά τη δίωξη, σε βάρος των πρακτόνων, ο ως άνω οργανισμός παρέχει νομική εκπαίδευση, ενώ διοργάνωσε και σεμινάρια για Δικαστές και Εισαγγελείς στην Αυστρία τον Οκτώβριο του έτους 2011 και τον Ιούνιο του έτους 2013. Προκλήσεις, που έχει να αντιμετωπίσει ο ανωτέρω οργανισμός

είναι: α) πολιτική βούληση και εφαρμογή εθνικών νόμων, διεθνών πρωτοκόλλων και συνθηκών, β) τυποποιημένη συνεργασία και συμφωνίες, μεταξύ των ενδιαφερομένων, γ) ταυτοποίηση θυμάτων, δ) έλλειψη εκπαίδευσης και συνεργασίας μεταξύ των ενδιαφερομένων, ε) έλλειψη πόρων, στ) λίγες καταδίκες για τους δράστες και ζ) έλλειψη έρευνας.

4) Συζήτηση στρογγυλής τραπέζης σχετικά με την εφαρμογή της ντιρεκτίβας 2011/36/EU.

Σχετικώς με το παραπάνω, έγινε εκτενής αναφορά στο άρθρο 12 παρ. 4, σχετικά με την προστασία των θυμάτων στην ποινική διαδικασία. Η Conny Rijken, καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Τίλμπουργκ Ολλανδίας, ανέφερε ότι πρέπει να δίδεται βοήθεια χωρίς όρους στο θύμα, ενώ ο Nicola Piacente, Εισαγγελέας της Τζένοα, σημείωσε πως το κριτήριο δεν πρέπει να είναι η βαρύτητα του εγκλήματος αλλά η ευθεία γραμμή μεταξύ θύτη και θύματος, ότι δεν ανακρίνονται μόνο τα θύματα αλλά και οι μάρτυρες και ότι σήμερα δεν είναι απαραίτητη η βιντεοσκόπηση αλλά θα είναι στο μέλλον.

5) Μελέτη υποθέσεων και συζήτηση σχετικά με εργασιακή εκμετάλλευση.

Παρουσιάσθηκαν από την Πολωνή συνάδελφο Agnieszka Niklas – Bibik και την Αγγλίδα Barrister Parosha Chandran, δύο (2) υποθέσεις εργασιακής εκμετάλλευσης, ενός Βιετναμέζου στην Πολωνία και μιας Νιγηριανής που υποχρεώθηκε να εργασθεί στη Γαλλία ως πόρνη για μεγάλο χρονικό διάστημα. Όσον αφορά, ειδικότερα, τη δεύτερη υπόθεση, προβλήθηκε και βίντεο, διάρκειας μισής ώρας περίπου.

6) Μη τιμωρία και μη κατηγορία (Non - punishment and non - prosecution).

Η πρώτη νομική βάση της πρόβλεψης για μη τιμωρία στο άρθρο 26 της συνθήκης της Βαρσοβίας (Convention of Warsaw). Νομική βάση

σήμερα: Άρθρα 8 και 14 της ντιρεκτίβας 2011/36/EU της 5-4-2011, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου. Αναφέρθηκαν, από την εκπρόσωπο της Ρουμανίας, Εισαγγελέα Mihaela Porime τα εξής νομοθετικά κείμενα: α) UN Convention against Transnational Organized Crime (άρθρα 24 και 25) που θεμελιώνει υποχρέωση των κρατών μελών να παράσχουν αποτελεσματική προστασία από αντεκδίκηση και εκφοβισμό τους μάρτυρες, β) το πρόσθετο πρωτόκολλο της παραπάνω συμβάσεως (Assistance & Protection) (άρθρο 6), γ) Decision No 557 of OSCE, της 24^{ης} Ιουλίου 2003 (“action plan to Combat Trafficking in Human Beings), δ) Council of Europe Convention on Action Against Trafficking in Human Beings (άρθρα 11, 28 και 30).

7) Δικονομικά ζητήματα από πλευράς των θυμάτων της εμπορίας ανθρώπων κατά την επ’ ακροατηρίω διαδικασία.

Εκφράστηκε από τους ομιλητές ότι αρκετές φορές τα θύματα – μάρτυρες στις υποθέσεις εμπορίας ανθρώπων δεν είναι πρόθυμα να παράσχουν την πλήρη αλήθεια (τις περισσότερες φορές από φόβο) στην επ’ ακροατηρίω διαδικασία, καθόσον το θύμα του τράφικινγκ είναι, το λιγότερο, ύποπτο, και, συνεπώς, για την επιτυχή έκβαση της υποθέσεως στο ακροατήριο απαιτείται η ύπαρξη και άλλων αποδεικτικών μέσων, πλην των μαρτυρικών καταθέσεων των θυμάτων.

8) Επισημάνσεις & Τοποθέτηση της Ελληνικής πλευράς

Από πλευράς μου, επισημάνθηκε και αναλύθηκε πλήρως δια παρεμβάσεων στη συζήτηση το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο τόσο από ουσιαστικής όσο και από δικονομικής απόψεως.

Ακόμη, σε τοποθέτηση του Βούλγαρου Εισαγγελέα Dimitar Mladenov, που υποστήριξε ότι περίπτωση τράφικινγκ θα μπορούσε να θεωρηθεί και η εγκυμοσύνη αλλοδαπών γυναικών (Βουλγάρων), προκειμένου να πωλήσουν στην Ελλάδα το κυοφορούμενο για υιοθεσία,

παρενέβην και εξέθεσα ότι ως Πρόεδρος του Οικογενειακού Τμήματος του Πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης, είχα άμεση αντίληψη ότι οι αλλοδαπές γυναίκες (κατά κανόνα βουλγαρικής υπηκοότητας), που συμφώνησαν να πωλήσουν το κυοφορούμενο από αυτές, για υιοθεσία, σε οικογένειες Ελλήνων, πράττουν τούτο με απολύτως ελεύθερη βούληση, έχοντας σαν σκοπό το ατομικό κέρδος. Άλλωστε, παρουσιάζονται ενώπιον του Εισηγητή Δικαστή και συναινούν στο να δώσουν για υιοθεσία το τέκνο τους. Οπότε, σύμφωνα με τα ανωτέρω, δεν υφίσταται περίπτωση τράφικινγκ στις ανωτέρω υποθέσεις. Με την άποψή μου συντάχθηκαν και όλοι οι λοιποί συνάδελφοι. Ειδικότερα, ο Ολλανδός Ανώτατος Εισαγγελέας Warner Ten Kate, τοποθετήθηκε, λέγοντας ότι στην προαναφερόμενη περίπτωση δεν υφίσταται σε καμία περίπτωση υπόθεση τράφικινγκ, καθόσον η ξένη υπήκοος συμφωνεί ελεύθερα το τίμημα της πώλησης του βρέφους. Ίσως προκύπτει στη συνέχεια ζήτημα, όταν ο αντισυμβαλλόμενος δεν καταβάλλει το συμφωνηθέν τίμημα, όμως η υπαναχώρηση αυτή δεν συνιστά περίπτωση τράφικινγκ.